

БУСЬК — місто **Львівської області**, райцентр. Знаходиться на р. Зх. Буг, за 51 км на Пн. Сх. від Львова. Площа 10,8 км². Насел. 8673 особи (2001, складає 103,2 % до 1989), переважно українці, живуть також росіяни, поляки, білоруси, євреї. Залізнична ст. Має автобусне сполучення зі Львовом. Перша писемна згадка про Б. — у «Повісті минулих літ» (1097). До кін. 12 ст. місто переходило від одних володарів до інших, було центром Буського князівства, входило до складу ін. князівств, зокрема й Київського. У 13 ст. Б. відіграв роль форпосту на кордоні Волин., а згодом Галиц.-Волин. князівства. 1248 зруйнов. монголо-татар. військами. У 2-й пол. 14 ст. місто, як і вся Галиц. земля, опинилося під владою Польщі. 1411 Б. одним із перших серед міст Галичини отримав Магдебур. право, став важливим торг. і ремісн. центром краю. Знаходячись неподалік Чорного шляху (яким татари здійснювали грабіжн. напади на Україну), від 2-ї пол. 15 ст. Б. перетворюється на оборон. центр. 1539–41 з'явилася перша ф-ка з виробництва паперу, на якому надруковано Острозьку Біблію (1581) І. Федорова. Культур.-нац. відродженню сприяло Буське Микол. братство, яке виступало проти утисків українців польс. феодалами. Після 1-го поділу Польщі (1772) Б. опинився під владою Австрії, від 1867 — Австро-Угорщини, з розпадом якої увійшов до складу ЗУНР. 1919–39 Б., як і вся Зх. Україна, перебував під Польщею. Від вересня 1939 — у складі СРСР. Від 1940 — райцентр. Напередодні вступу німців улітку 1941 до Б. органи НКВС закатували у в'язниці 40 жит. міста, зокрема М. Ваня, лікаря й громад. діяча, М. Чучмана, відомого кооп. діяча. Крім того, в каплиці парку знайдено 50 тіл замордованих, переважно сільських дівчат. У 40-х та на поч. 50-х рр. у Б. й Буському р-ні активно діяли боївки УПА. Нині у Б. функціонують підприємства: ВАТ — «Буський пивзавод», «Буський консерв. завод» (плодоовоч. та м'ясні консерви, дит. харчування); СП «Олнова», Буський держлісгосп, Буське підприємство водока-

налізац. господарства, Буське упр. експлуатації газового господарства. Діють 2 заг.-осв. шк., г-зія, 2 дитсадки, стадіон, спорт. шк., лікарня, Нар. дім, б-ки для дорослих і дітей, муз. шк., кінотеатр; Буський історико-краєзнавчий музей. У місті — відділ. 4-х банків, готель. Є рай. спортивний клуб «Олімп», серед вихованців якого Н. Шевчук — учасниця фінал. забігу на 800 м чемпіонату Європи з легкої атлетики (Рига, 1999); Т. Бессолова — переможниця Кадет. ігор України з легкої атлетики і спорт. ходьби на 5 км (Одеса, 1999) та міжнародних змагань (спорт. ходьба на 2 км, м. Іл-лічівськ, 1999); О. Бессолова — переможниця першості України з легкої атлетики серед дівчат (спортивна ходьба на 3 км, м. Біла Церква). Вихованці футбол. клубу «Буг» були учасниками фінал. груп. турніру Всеукр. змагань на призи клубу «Шкіряний м'яч» (Львів, серпень 1999). Б. — центр турист. зони, до якої входять Олеський замок, палац графа Бадені, давньорус. городище Пліснисько. Реліг. громади: 2 УПЦ КП, 3 УГКЦ, РКЦ, християни віри євангельської. Є нар. хорова капела працівників освіти «Освітнянка» (кер. І. Закревський), нар. хор працівників культури (Г. Возняк), нар. дух. оркестр Буського рай. Нар. дому (кер. Ю. Томків). Пам'ятки архітектури — дзвіниця церкви св. Онуфрія (1680), церква св. Параскеви (1708). Серед пам'яток археології — поселення багатшарове (12–11 ст. до н. е. — 7–5 ст. до н. е.), городища (2–3 та 10–11 ст.). У Б. народилися: президент ЗУНР Є. Петрушевич, філолог-славіст І. Свенціцький, єпископ Й. Боцян, відомі співачки сестри Байко. 6 грудня 1992 у Б. встановлено перший в Україні монумент на честь Незалежності.

Рекомендована література

1. Буськ // Злочини комуністичної Москви в Україні влітку 1941 року. Дрогобич, 1991;
2. Чучман В. Буськ: Історико-краєзнав. нарис. Л., 1993.

Б. Л. Глуховецький, І. А. Стельмах

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Буськ / Б. Л. Глуховецький, І. А. Стельмах // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004.
— Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38247>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).